

T.C.
KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ

CEZA SORUŞTURMA REHBERİ

ŞUBAT 2025

T.C

KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Hukuk Müşavirliği

Ceza Soruşturması Rehberi

❖ Ceza Soruşturması :

1982 Anayasası m.129 “Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır.” hükmünü amirdir. Bu kapsamda memurlar ve diğer kamu görevlilerinin; görevleri sırasında ve görevlerinin ifası nedeniyle işledikleri, kanunlar uyarınca suç sayılan fiilerinden dolayı yargılanabilmeleri, ilgili mevzuat tarafından yetkili kılınan mercilerin iznine tabidir.

Bu mercilerin tespiti ve izlenecek usul ise genel ve geniş anlamıyla 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında düzenlenmiştir. Aynı Kanun’un 2 inci maddesinde belirtildiği üzere “Görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tabi olanlara ilişkin kanun hükümleri ile suçun niteliği yönünden kanunlarda gösterilen soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümler saklıdır.” düzenlemesi yer almaktadır.

Anılan hükümde yer alan özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tabi olanlardan biri de yükseköğretim kurumları personelleridir. Yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının ve bu kuruluş ve kurumların 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurları bakımından 2547 Sayılı Yasanın 53/c maddesi ile “özel soruşturma ve kovuşturma usulleri getirilmiştir.

Bu çerçevede, ceza mevzuatında yer alan bir suçu işlediği ileri sürülen Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi’nde görev yapan idari ve akademik personel için ceza soruşturmaları, kural olarak Üniversite bünyesinde yürütülüp karara bağlanacaktır.

Ceza Soruşturması sürecinde, soruşturmacı tarafından kullanılacak mevzuatlar temel anlamda 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun ve Ceza Muhakemeleri Kanunu’ndan oluşmaktadır. Soruşturma sürecinde ilgili tüm mevzuattan yararlanabilme ve sorumlu olma hususunun saklı olduğu da bilinmesi gereken bir diğer konudur.

❖ Ceza Soruşturmalarının Kapsamı:

2547 sayılı Kanun’un 53/c maddesinde “Ceza soruşturması usulü: Yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının ve bu kuruluş ve kurumların 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen

suçlar hakkında yetkili makamlarca inceleme başlatılabilir, inceleme sonucunda soruşturma açılmasına karar verilmesi ya da doğrudan soruşturma başlatılması hâlinde aşağıdaki hükümler uygulanır.” ifadeleri yer almaktadır.

Söz konusu hüküm geniş anlamda hem görevleri dolayısıyla hem de görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar hakkında 2547 sayılı Kanun’un ilgili maddelerinin uygulanacağını ifade etmektedir. Bununla birlikte 2547 sayılı Kanun’un m.53/c-7 , 4483 sayılı Kanun m.2/3 ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu m.17/1 fıkraları gereğince aşağıda yer alan suç tiplerinin varlığı halinde soruşturma doğrudan Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılır.

- İdeolojik amaçlarla Anayasada yer alan temel hak ve hürriyetleri, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayrılığına dayanılarak nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak amacıyla işlenen suçlarla bunlara irtibatlı suçlar, öğrenme ve öğretme hürriyetini doğrudan veya dolaylı olarak kısıtlayan, kurumların sükûn, huzur ve çalışma düzenini bozan boykot, işgal, engelleme, bunları teşvik ve tahrik, anarşik ve ideolojik olaylara ilişkin suçlar ile ağır cezayı gerektiren suçüstü haller,
- 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Fiillerin Takibi Hakkındaki Kanun kapsamında olan suçlar,
- 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 13., 14. ve 15. ve devamı maddelerinde belirtilen suçlar,
- 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanun’un 17 ve devamı maddelerinde düzenlenen suçlar,
- Zimmet (TCK m.247), irtikâp (TCK m.250), rüşvet (TCK m.252), görev sırasında veya görevinden dolayı kaçakçılık, resmî ihale ve alım ve satımlara fesat karıştırma (TCK m.235) suçları.

❖ **Soruşturmaya Yetkili Amirler:**

Soruşturmaya yetkili makam; personelin görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen bir suçun işlediğini şikâyet, ihbar, basın yayın yolu ile öğrenmesi veya doğrudan doğruya suça tanık olması durumunda, personel hakkında inceleme ve/veya ceza soruşturması başlatır.

İnceleme/soruşturma; yetkili makam tarafından imzalanacak soruşturma emri (onayı) ile başlatılır. İnceleme/soruşturma emrinde (onayında), isnat edilen suç ile hakkında soruşturma açılan kişinin kimliği açıkça ifade edilmeli, fail bilinmiyorsa inceleme için alınan onayda soruşturmacıdan varsa failin belirlenmesi istenmeli, soruşturma konusu olaya/fiile ilişkin bilinen bilgiler ifade edilmeli, soruşturma açılmasını gerektiren eylem/davranış/ihmal açıkça belirtilmelidir. Soruşturma emri, soruşturmacıya/soruşturmacılara usulüne uygun tebliğ edilerek süreç başlatılır.

İnceleme ve/veya ceza soruşturmasına başlanması için meydana gelen olgunun suç

işlendiği yönünde ciddi, gerçekçi veya somut deliller içermesi gerekir. Suç işlendiği yönünde ciddi, gerçekçi veya somut deliller içermeyen durumlarda, soruşturma açılmayabilir. Bu durumdaki takdir hakkı yetkili makamdadır.

❖ Soruşturma Aşamaları

➤ **Soruşturmacı Atanması**

2547 sayılı Kanun m. 53-c.1 kapsamında, ilk soruşturma Yükseköğretim Kurulu Başkanınca veya diğer disiplin amirlerince doğrudan veya görevlendirecekleri uygun sayıda soruşturmacı tarafından yapılır. Benzer bir ifadeyle soruşturma, disiplin amiri tarafından bizzat yapılabileceği gibi, ihtiyaca göre bir veya birden fazla soruşturmacı da atanabilir.

Anılan madde bendinde yer alan “*Öğretim elemanlarından soruşturmacı tayin edilmesi halinde, bunların, hakkında soruşturma yapılacak öğretim elemanının akademik unvanına veya daha üst akademik unvana sahip olmaları şarttır.*” ifadeleri gereği soruşturmacının akademik unvanının, hakkından soruşturma yaptığı kişinin akademik unvanına eşit veya daha üst bir unvana sahip olması aranmaktadır.

Dolayısıyla soruşturmacının görev ve derecesi ya da akademik unvanı, soruşturması yapılan personelin görev ve derecesinden ya da akademik personelin unvanından daha yüksek olmalıdır.

➤ **Soruşturmacı İçin Genel İlkeler**

- I.** Soruşturmanın gizliliği esastır. Bu nedenle soruşturmacı tarafından istenecek bilgi, bilirkişi incelemesi talebi vb. konulardaki her türlü yazışmanın “HİZMETE ÖZEL” ibaresi ile yapılmış olması yerinde olacaktır.
- II.** Soruşturmacı soruşturmayı bizzat kendisi yürütmeli; soruşturma kapsamındaki her türlü işlemi kendisi yapmalıdır. Ancak aşağıda ayrıca değinileceği üzere Yeminli Katip atamak sureti ile tutanakların yazımında bu kişilerin yardımını alabilecektir.
- III.** Soruşturmacı, sadece görevlendirildiği konuda soruşturma yürütmekle görevlidir.
- IV.** Soruşturmacı, soruşturması ile ilgili bilgi ve belgeleri toplama, ifade alma, tanık dinleme, bilirkişiye başvurma, keşif yapma, inceleme yapma ve ilgili makamlarla her türlü yazışma yetkisini haizdir.
- V.** Soruşturma işlemlerinin her biri bir tutanak ile tespit olunur. Bu anlamda, soruşturmacı dinlediği şikayetçi, şüpheli ve tanıkların beyanlarını, gitmiş ise yapılan keşfi tutanak altına almalıdır.
- VI.** Soruşturmacı, soruşturma kapsamında yaptığı her biri yazışmanın bir örneğini ve bu yazışmalara ilişkin tebliğ/tebellüğ tutanağını soruşturma dosyasına eklemelidir. Tebliğ/tebellüğ tutanağı ile Soruşturmacının gönderdiği her bir yazının kim tarafından

tebliğ edildiği ve tebliğ alındığı ile tebliğ alınan tarih belirlenmektedir.

- VII.** Soruşturmacı yazışmaları tebliğ/tebellüğ tutanağı ile değil de iadeli taahhütlü posta ile de yapabilecektir. Bu durumda ise, posta alındısının yazışma ekine eklenmesi aynı şekilde işlemlerin takibi açısından uygun olacaktır.
- VIII.** Soruşturmacı, şikayetçi, şüpheli, vekil, tanık adlarına yazdığı yazılar ile tüm yazışmalarına sıra ile bir sayı numarası vermelidir. Bu şekilde sayı numarası verilmesi, aynı zamanda dizi pusulasının oluşturulmasında ve eksik listeleme yapılmamasında önem arz etmektedir.
- IX.** Soruşturmacı, dosya kapsamında yaptığı her bir işlemi kronolojik olarak listeleyerek bir dizi pusulası oluşturmalıdır. Söz konusu dizi pusulası soruşturma raporunun sonuna eklenmelidir.

➤ **Müşteki/Müşteki Vekili Daveti**

Soruşturma dosyasında şikayetin ne olduğunu ortaya çıkarabilmek için önce şikayetçinin ayrıntılı beyanına başvurmak gerekmekte olup işbu beyan daveti, şikayetçi veya varsa vekiline yapılır. Soruşturmanın her safhasında dosyaya vekil katılabileceği gibi, ifadelerde de hazır bulunabilir.

Davet edilen gün ve tarihte, davet mahalline gelen müştekiye Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 234'üncü maddesindeki hakları hatırlatıldıktan sonra alınabilecek beyan zapta geçirilir. Yerleşik içtihatlar dikkate alındığında müştekinin beyanına başvurulması büyük önem arz etmekte olup gerekirse Cumhuriyet Savcılığı aracılığıyla istinabe yolu veya şüphelinin kolluk marifetiyle zorla getirilmesi taleplerinde bulunulabilir.

➤ **Tanık Dinleme**

Soruşturma kapsamında bilgi ve görgüsüne başvurulmak üzere tanık davet edilebilir. Şikayetçi ya da şüpheli, soruşturma konusu olay ile ilgili olarak bazı kişilerin tanık olarak dinlenmesini talep edebileceklerdir. Bu nedenle, şikayetçi ve şüpheliye dinlenilmeleri sırasında tanık göstermek isteyip istemedikleri de sorulmalıdır.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 53 üncü maddesine göre yeminin önemi hatırlatılarak, aynı kanunun 55 inci maddesinde yer alan yemin metni tanığa söylettirmek suretiyle; tanığın beyanı alınır. Ancak, kanun uyarınca yeminsiz dinlenecek kişiler CMK m.50 kapsamında şunlardır; *“Aşağıdaki kimseler yeminsiz dinlenir:*

a) Dinlenme sırasında onbeş yaşını doldurmamış olanlar.

b) Ayırt etme gücüne sahip olmamaları nedeniyle yeminin niteliği ve önemini kavrayamayanlar.

c) Soruşturma veya kovuşturma konusu suçlara iştirakten veya bu suçlar nedeniyle suçluyu kayırmaktan ya da suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirmekten şüpheli, sanık veya hükümlü olanlar."

➤ **Şüphelinin Savunmaya Çağırılması**

2547 sayılı Kanuna göre hakkında ceza soruşturması açılanlar soruşturma evrakını inceleme, tanık dinletme, sözlü veya yazılı olarak kendisi veya vekili vasıtasıyla savunma yapma hakkına sahiptir. Şüpheliye isnat edilen suçlar nedeniyle savunma imkânı tanınmadan dosya tekemmül ettirilemez. Şüpheliye savunmasını belirtilen tarihte sunması için savunmaya çağrı yazısı gönderilir. Şüphelinin vekilinin olduğu dosya kapsamında sabit ise, savunmaya çağrı yazısı vekile çıkarılır.

Şüphelinin savunması, kural olarak, şikâyetçiden sonra alınmalıdır. Bu sebeple soruşturulan kişi, soruşturmaya konu olayı ve dolayısıyla ne ile suçlandığını tam olarak anlayabileceği şekilde hazırlanmış davet yazısı ile önceden belirlenmiş gün, saat ve yerde olaya ilişkin savunmasını yapmak üzere davet edilir. Davet yazısının tebliği ile ifadenin alınması arasında en az 7 gün olmalıdır. Şüphelinin ifadesi alınırken veya sonrasında soruşturulan kişiye yemin teklif edilmez.

Soruşturulan kişi, dilerse ifadesini yazılı olarak sunabilir ancak yine de huzurda kimlik tespiti yapılmalıdır. Böyle bir durumda tutanağa soruşturulan kişinin savunmasını yazılı olarak vermek istediği hususu yazılarak savunması için belli bir süre verilmeli, tutanakta bu süreyi soruşturulan kişinin de onayladığı belirtilmelidir. Ancak soruşturulan kişinin yazılı olarak ifade vermesine rağmen, soruşturmacı dilerse, soruşturma ile ilgili olan hususlarla ilgili olmak üzere yazılı ifadeyle beraber soruşturulan kişinin sözlü ifadesine başvurabilir.

Şüphelinin mazeret bildirmeksizin ifade vermeye gelmemesi halinde durum tutanakla kayıt altına alınır. Şüpheliden alınacak savunma büyük önem taşıdığı için hukuki olarak tüm yollar denenmek durumundadır. Söz konusu hususlardan birisi Cumhuriyet Savcılığı aracılığıyla istinabe yolu iken bir diğeri de şüphelinin kolluk marifetiyle savunma mahalline zorla getirilmesidir.

Süreç içerisinde soruşturmacı kanaati doğrultusunda soruşturmaya dahil edilmesi gerektiği

anlaşılan yeni şüpheli veya şüphelilerin soruşturmaya dahil noktasında izin/onay mercii, soruşturma izni vermeye yetkili makamdır.

➤ **Bilirkişi İncelemesi**

Soruşturma konusu, yapısı gereği teknik veya özel bilgi gerektiriyorsa bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle, soruşturulanların görev ve konumları itibarıyla sorumlukları ile suçun oluş biçimi araştırılır. Bilirkişi incelemesi soruşturmanın aydınlatılması için gereken önemli hususlardan biri olup soruşturma konusu teknik veya özel bilgiye ilişkin ise mutlaka bilirkişi raporu talep edilmelidir.

➤ **Bilgi-Belge Talebi Hakkında**

Soruşturmacı görevlendirme kapsamında her türlü araştırmayı yapabilir, ilgili birimlerden her türlü bilgiyi talep edebilir. Bilgi ve belgenin talep edildiği birimler; yürütülmekte olan soruşturma kapsamında ihtiyaç duyulan bilgi ve belgeleri vakit geçirmeksizin soruşturmacıya temin etmekle yükümlüdür.

➤ **Keşif ve/veya Tespit İşlemleri**

Soruşturmacı soruşturma kapsamında keşif, inceleme ve ilgili makamlarla yazışma yapma yetkisine haizdir. Soruşturmacı tarafından keşif sırasında yapılan tüm işlemler hakkında tutanak tutulur.

Keşif ve tespitin yapıldığı yerde bulunan kişilerin kimlik tespiti yapılarak adı soyadı tutanağa yazılmalı ve bilgisine başvurulmuş kişinin imzasına sunulmalıdır. Dosya kapsamında daha önce kimlik tespiti yapıldıysa tekrar tespit yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

➤ **Görevden Uzaklaştırma**

Görevden uzaklaştırma, görevi başında kalmasında sakınca görülenler hakkında alınan geçici bir önlemdir. Görevinden uzaklaştırılanlar hakkında görevden uzaklaştırmayı izleyen on işgünü içinde soruşturmaya başlanması şarttır. Görevden uzaklaştırma tedbiri disiplin veya ceza soruşturmasının herhangi bir safhasında üç ay süreyle alınabilir. Soruşturmayı yürütenler görevden uzaklaştırmayı teklif edebilirler. Görevden uzaklaştırma yetkisi rektöre aittir. Bu

sürenin bitiminde tedbir kararının alınmasına ilişkin sebeplerin devam etmesi halinde tedbir her defasında üç ay süre ile uzatılabilir.

Rektörlerin ve dekanların görevden uzaklaştırılması kararı disiplin amirinin teklifi üzerine Yükseköğretim Genel Kurulu tarafından verilir. Görevden uzaklaştırma kararları atamaya yetkili amirlere bildirilir.

Görevden uzaklaştırma işleminden sonra süresi içinde soruşturmaya başlamayan, görevden uzaklaştırma tedbirinin kaldırılmasının zorunlu olduğu durumlarda bu tedbiri kaldırmayan veya görevden uzaklaştırma işlemini keyfi olarak veya garaz ya da kini dolayısı ile yaptığı, yaptırılan soruşturma sonunda anlaşılan yetkililerin hukuki, mali ve cezai sorumluluğu bulunmaktadır.

Görevden uzaklaştırılanlar, kanunların öngördüğü sosyal hak ve yardımlardan faydalanmaya devam ederler. Ancak görevden uzaklaştırma süresi içinde kendilerine ücretlerinin üçte ikisi ödenir.

Göreve tekrar başlatılmanın zorunlu olduğu durumlarda, bunların ücretlerinin kesilmiş olan üçte biri kendilerine ödenir. Devlet yükseköğretim kurumlarında çalışanlar bakımından görevden uzakta geçirdikleri süre, derecelerindeki kademe ilerlemesinde ve bu sürenin dereceye yükselmesi için gerekli en az bekleme süresini aşan kısmı, üst dereceye yükselmeleri halinde, bu derecede kademe ilerlemesi yapılmak ve akademik yükselme için gerekli bekleme süresinden sayılmak suretiyle değerlendirilir. Soruşturma sonunda kamu görevinden çıkarma cezası önerilmesi hali dışında görevden uzaklaştırma tedbiri derhal kaldırılır.

Görevden uzaklaştırma tedbiri alınmakla beraber, soruşturma sonunda yetkili makam veya mercilerce hakkında kamu görevinden çıkarmadan başka bir disiplin cezası verilenler ile ceza kararından evvel haklarındaki disiplin soruşturması af ile kaldırılanlar, bu kararların kesinleşmesi üzerine veya tedbir süresinin dolması hâlinde derhal göreve iade edilirler. Kişinin görevi başında kalmasının, soruşturmanın devamına engel olmadığı hallerde görevden uzaklaştırma tedbiri süresi dolmadan da kaldırılabilir.

➤ Ek Süre Hususu

Soruşturmacı maddi gerçeği ortaya çıkarmak için hukuksal mevzuata uygun olarak

soruşturmayı yapmak ve tamamlamak durumundadır. Bu kapsamda Üniversitemiz bünyesinde yürütülen soruşturmalarda takdiren tanınmış olan 2 (iki) aylık sürenin sonunda soruşturmacı tarafından ek süre talebinde bulunulmasında fayda bulunmaktadır.

➤ Soruşturma Raporu

Soruşturma aşamasında şikayet eden, soruşturulan ve tanıkların ifadeleri alınarak gerekli tüm deliller (bilgi, belge, bilirkişi raporu vs.) toplandıktan sonra soruşturmacı tarafından kendisine soruşturma görevi veren makama sunmak üzere rapor hazırlanır.

Soruşturma Raporunun içeriği soruşturma sürecindeki ve hazırlanan dizin pusulasındaki sıra takip edilerek düzenlenir. **Soruşturma raporunun içeriğinde;**

- ✓ Şikayet tarihi,
- ✓ Suç tarihi ve yeri,
- ✓ Görevlendirme yazısının tarih ve sayısı,
- ✓ Soruşturmaya başlama tarihi,
- ✓ Şüphelinin kimliği, unvanı,
- ✓ Suç konusu ve tarihi,
- ✓ Soruşturmanın aşamaları,
 - ↳ Şikayetçi ifadesi,
 - ↳ Savunmalar,
 - ↳ Tanık beyanları,
 - ↳ Bilirkişi raporu ve diğer deliller,
- ✓ İddia konusu fiillerin ayrı ayrı değerlendirilmesi ile suçun sabit olup olmadığı tespit edilerek soruşturma raporu hazırlanır.

ÖNEMLİ: Soruşturma Raporunda soruşturmacının kanaat ve istemi ile lüzum-u muhakeme veya men-i muhakeme (yargılamaya yer olup olmadığı) hususuna ilişkin görüşü de yer almalıdır.